

P. Szabó Dénes

ELTE TáTK Szociológia Doktori Iskola

Interdiszciplináris Társadalomkutatások Doktori Program

Beköszönt az apokalipszis

– Tarr Béla *A torinói ló* című filmjében elhangzó két monológ diszkurzív elemzése

Tarr Béla 2011-ben bemutatott filmje, *A torinói ló* az emberiség történetének végéről, az apokaliptikus végállapotról szól. A halk szavú alkotásban egy idős férfi, Ohlsdorfer (Derzsi János) és lánya (Bók Erika) mindennapjait láthatjuk, ahogy együtt végzik ház körüli teendőiket. A filmben elenyésző a dialógus, az apa és a lánya között zajló rövid párbeszédnek is csak a mindennapi teendőkre szorítkoznak. A történetben csupán két helyen hallunk monológot, ennek a két szövegnek azonban meghatározó szerepe van a film egészének és mondanivalójának értelmezésében. A tanulmányban ennek a két monológnak a diszkurzív elemzésével mutatom be a film filozófiai, eszmei hátterét, mely egyúttal a rendszerváltás utáni Magyarország és a globalizált világ más társadalmainak kritikájaként is értelmezhető.

A filmben elhangzó első monológ a német filozófus, Friedrich Nietzsche életének utolsó, meghatározó élményéről szól, mely filozófiai alapot nyújt a film történéseinek tágabb kontextusban való értelmezésére. A második monológ az idő dimenziójából szemlélve a huszadik század vagy a jelenkori világ egyfajta társadalomkritikájaként értelmezhető. Ha a szöveget a tudásszociológia szempontjából elemezzük, tehát azt vizsgáljuk, ami a társadalomban „tudásként” létezik, akkor a monológ analógiájának elvégzésekor a jelenkori valóság társadalmi felépítéséről is képet kapunk. Theodor R. Sarbin írja, hogy egy történet időbeli kiterjedésű szimbolikus számadás az emberi cselekvésről. A filmben elhangzó második monológ is egy a rég- vagy közelmúltból a jelenbe tartó, majd a jelent leíró történetet tartalmaz, mely egy biblikus hangvételű próféciaának is felfogható.